

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa

Uchwalonego Uchwałą Nr XII/87/03 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 kwietnia 2003 r.

Uzasadnienie przyjętych rozwiązań
oraz synteza ustaleń

Kraków, 2014 r.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta Krakowa
- kierunki zagospodarowania przestrzennego Krakowa

SPORZĄDZAJĄCY ZMIANĘ STUDIUM

Prezydent Miasta Krakowa
prof. Jacek Majchrowski

Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rozwoju Miasta
arch. Elżbieta Koterba

ZESPÓŁ PRZYGOTOWUJĄCY ZMIANĘ STUDIUM

arch. Elżbieta Koterba – koordynator prac nad zmianą Studium
Główny Projektant – KT-128

STRUKTURA PRZESTRZENNA I FUNKCJONALNA

prof. arch. Krzysztof Bieda, arch. Borysław Czaraczew, arch. Stanisław Deńko,
arch. Bożena Kaczmarska-Michniak, dr inż. arch. Romuald Loegler,
prof. arch. Andrzej Wyżykowski, prof. arch. Zbigniew Zuziak

KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU TRANSPORTU

mgr inż. Stanisław Albricht

Zagadnienia przestrzenne: Elżbieta Szczepińska, Barbara Stawarz.

Zagadnienia przyrodnicze: Paweł Mleczek, Przemysław Szwalko, Krystyna Śmiłek.

Zagadnienia kulturowe: Maria Kaczorowska, Jerzy Zbiegień.

Systemy transportu: Kazimierz Goras.

Systemy infrastruktury technicznej: Anna Leśniak, Wacław Skubida, Łukasz Szewczyk.

Współpraca i opracowanie graficzne: Tomasz Antosiewicz, Jan Adam Barański, Leszek Bigaj, Agata Budnik, Jacek Burnóg, Maria Burnóg, Jacek Grabarz, Grzegorz Janyga, Ireneusz Jędrychowski, Tomasz Kaczor, Grzegorz Kasprzyk, Justyna Kozik, Agnieszka Królik, Beata Pacana, Aleksandra Rembowska-Wójcik, Halina Rojkowska-Tasak, Grzegorz Słoński, Joanna Wędzicha, Tomasz Ziółkowski.

UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ

Studium jest dokumentem określającym długookresową politykę przestrzenną miasta zgodnie z przyjętą wizją rozwoju. Wizja ta jest kontynuacją dotychczasowej myśli urbanistycznej, ale i zawiera nowe wskazania do przestrzennego rozwoju miasta do 2030 roku.

Uzasadnienie dla przyjętych w projekcie studium rozwiązań stanowią:

- istniejące uwarunkowania merytoryczne i prawne (m.in. stan zagospodarowania, obowiązujące dokumenty planistyczne, wydane decyzje administracyjne),
- wnioski i wytyczne otrzymane od uprawnionych organów,
- wnioski i uwagi otrzymane w trybie konsultacji społecznych,
- przyjęte założenia polityki przestrzennej.

W dokumencie zmiany studium, zgodne z przyjętymi założeniami, określono kierunki polityki przestrzennej, w tym zasięg terenów wyłączonych spod zabudowy oraz terenów pod różne formy zagospodarowania inwestycyjnego wraz z warunkami ich zagospodarowania.

Celem wyznaczenia poszczególnych kierunków zagospodarowania jest zapewnienie harmonijnego kształtowania przestrzeni z uwzględnieniem w uporządkowanych relacjach istniejących uwarunkowań oraz określenie ram dla przewidywanego rozwoju przy zachowaniu zasad ładu przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest - obok Strategii Rozwoju - najważniejszym dokumentem planistycznym gminy. Studium sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Studium nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych i nie jest aktem prawa miejscowego, natomiast jego ustalenia są wiążące dla sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dzięki którym wizja zawarta w studium przekłada się na lokalne prawo i kształtuje rozwój gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa realizuje jedno z podstawowych zadań samorządowych, jakim jest kształtowanie ładu przestrzennego, stanowiącego podstawę dla rozwoju Krakowa. Rozwój ten jest procesem ciągłym i dynamicznym, a działania planistyczne podejmowane przez Samorząd w oparciu o zapisy Studium, winny stanowić odpowiedź na bieżące zapotrzebowanie, z uwzględnieniem różnorodnych uwarunkowań.

Niniejsza zmiana Studium jest tożsama w swojej treści z opracowaniem nowego dokumentu, lecz kontynuującego cele i zasady zrównoważonego rozwoju, określone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa z 2003 r. Sporządzając obecną zmianę Studium dostosowano dokument dla potrzeb miasta innowacyjnego i otwartego wobec wyzwań, jakie będą stały przed nim w najbliższych dekadach, czyli wzmocnienia roli Krakowa jako stolicy Małopolski, prężnej europejskiej metropolii, miejsca koncentracji nowoczesnej gospodarki, nauki i przemysłu wysokich technologii.

STRUKTURA DOKUMENTU ZMIANY STUDIUM

Dokument zmiany Studium składa się z części tekstowej i części graficznej.

Część tekstowa zawiera:

Część 1. **Uwarunkowania** rozwoju (tom I).

Część 2. **Kierunki zagospodarowania przestrzennego** Krakowa:

- Zasady i kierunki polityki przestrzennej (tom II),
- Wytyczne do planów miejscowych (tom III).

Część graficzna zawiera:

Część 1. **Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego**

- **Rys. 1.** Powiązania Krakowa ze strefa podmiejską – skala 1:50 000
- **Rys. 2.** Struktura funkcjonalna zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa – skala 1:25 000
- **Rys. 3.** Struktura i rozmieszczenie usług w Mieście Krakowie – skala 1:25 000
- **Rys. 4.** Dziedzictwo kulturowe Miasta Krakowa – skala 1:25 000
- **Rys. 5.** Zasoby środowiska przyrodniczego Miasta Krakowa – skala 1:25 000
- **Rys. 6.** Ochrona i zagrożenia środowiska Miasta Krakowa – stan istniejący – skala 1:25 000
- **Rys. 7.** Układ, kategoryzacja i klasyfikacja drogowo-uliczna oraz zróżnicowania warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów Miasta Krakowa – skala 1:25 000
- **Rys. 8.** Transport zbiorowy Miasta Krakowa – skala 1:25 000.

Część 2. **Kierunki rozwoju** (wszystkie plansze w skali 1:25 000)

- **K1** - Struktura przestrzenna – kierunki i zasady rozwoju
- **K2** - Środowisko kulturowe – kierunki i zasady ochrony i rozwoju
- **K3** - Środowisko przyrodnicze – kierunki i zasady ochrony i rozwoju
- **K4** - Systemy transportu – kierunki i zasady rozwoju
- **K5** - Infrastruktura techniczna i komunalna – kierunki i zasady rozwoju
- **K6** - Planowanie miejscowe i programy operacyjne.

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Uwarunkowania rozwoju (Tom I wraz z częścią graficzną) zostały przygotowane pod kierunkiem Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa prof. dr hab. arch. Jana Macieja Chmielewskiego wraz z zespołem projektantów i ekspertów. Prace nad uwarunkowaniami zostały zakończone w roku 2009.

W tomie Uwarunkowań zawarto następujące informacje:

1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego wynikające z celów strategicznych rozwoju Miasta Krakowa oraz celów polityki przestrzennej Miasta Krakowa (w tym również szanse Krakowa w konkurencji międzynarodowej oraz podstawowe walory Krakowa umożliwiające realizację celów polityki przestrzennej).
2. Uwarunkowania wynikające z:
 - a) usytuowania Krakowa w Europie, Polsce, województwie małopolskim oraz w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym,
 - b) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia obszaru Miasta (w tym: struktura przestrzenna Krakowa, cechy organizacyjno-prawne miasta, cechy funkcjonalne, cechy społeczne przestrzeni miejskich, cechy fizjonomiczne przestrzeni miejskich).
3. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.

4. Walory kulturowo-krajobrazowe Krakowa (w tym: istniejące formy oraz ocena ochrony zabytków i zespołów zabytkowych, parki kulturowe, strefy ochrony konserwatorskiej i archeologicznej) stan dziedzictwa kulturowego i zabytków a także dóbr kultury współczesnej.
5. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego Miasta Krakowa
 - a) budowa geologiczna i rzeźba terenu,
 - b) wody powierzchniowe,
 - c) wody podziemne,
 - d) klimat i mikroklimat,
 - e) gleba,
 - f) system przyrodniczy Krakowa (w tym: powiązania przyrodnicze, wartość przyrodnicza roślinności, główne zbiorowiska roślinne, fauna, parki i inne tereny zieleni urządzonej),
 - g) zagrożenia naturalne i antropogeniczne środowiska Miasta Krakowa.
6. Istniejące formy ochrony środowiska i zasobów przyrody (w tym Parki krajobrazowe, Obszary Natura 2000, Rezerваты przyrody, Użytki ekologiczne, Pomniki przyrody, Strefy ochrony uzdrowiskowej, Udokumentowane złoża kopalin i tereny górnicze) oraz ocena ich skuteczności.
7. Warunki i jakość życia mieszkańców Miasta.
8. Sytuacja gospodarcza Miasta i jego mieszkańców.
9. Stan prawny gruntów i rynek nieruchomości.
10. Stan systemów komunikacji, w tym: zewnętrzny układ transportowy Miasta (drogi, koleje, lotniska), użytkownicy systemu transportowego i zachowania komunikacyjne, system drogowo-uliczny, system transportu zbiorowego (tramwaje, autobusy, kolej), system transportu towarów, transport wodny, ruch pieszy i rowerowy, parkowanie pojazdów, bezpieczeństwo w ruchu drogowym, wskazanie silnych i słabych stron systemu transportowego oraz jego szans i zagrożeń rozwojowych.
11. Stan i stopień uporządkowania inżynierskiej infrastruktury technicznej:
 - a) infrastruktura sanitarna (w tym system zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia i oczyszczania ścieków, gospodarka odpadami, cementarze),
 - b) infrastruktura energetyczna (w tym system zaopatrzenia w ciepło, w gaz, system elektroenergetyczny),
 - c) infrastruktura łączności.

Po zakończeniu prac nad uwarunkowaniami przez zespół prof. Chmielewskiego, prace nad dokumentem zmiany Studium w 2011 r. zostały powierzone nowemu zespołowi, który dokonał częściowej aktualizacji (uzupełnień) uwarunkowań m. in. w zakresie demografii, struktury własności gruntów, decyzji administracyjnych, istniejącego zainwestowania oraz zapisów obowiązujących i sporządzonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto uwzględnione zostały zmiany przepisów prawa, jakie nastąpiły w trakcie lub po etapie przygotowania uwarunkowań.

Aneks – aktualizacja opracowania zawiera:

- a) prognozę demograficzną,
- b) przesądzenia, zamierzenia i oczekiwania inwestycyjne,
- c) analizę wysokości istniejącej zabudowy.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Kierunki zagospodarowania przestrzennego zawarte zostały w dwóch tomach (Tom II i III) oraz w części graficznej.

TOM II - ZASADY I KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ - obejmuje następujące zagadnienia:

Zasady i cele polityki przestrzennej oraz wizja rozwoju przestrzennego – stanowiące nadrzędne zasady interpretacyjne i wytyczne kierunkowe, niezbędne do uwzględnienia w przyszłych pracach planistycznych. Podsumowują one wartości przestrzeni, zidentyfikowane w części Uwarunkowań i konstruuja system zasad tworzących osnowę Studium, oraz zarys koncepcji rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta. Określono ponadto rozwój Krakowa jako metropolii pełniacej ważne funkcje mające wpływ na poprawę jakości życia w mieście oraz w otaczających go gminach.

Kierunki zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta – to rozdziały, w ramach których określona została struktura urbanistyczna Krakowa i zasady jej rozwoju, polityka przestrzenna w zakresie ochrony i kształtowania dziedzictwa kulturowego oraz środowiska przyrodniczego, a także przedstawiono kierunki rozwoju systemów transportu oraz infrastruktury technicznej i komunalnej.

Realizacja polityki przestrzennej – m.in. wyszczególnione zostały strategiczne projekty miejskie, obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rewitalizacji, obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego.

1. Zasady i Cele Polityki Przestrzennej

Zasady polityki przestrzennej, sformułowane w zmianie Studium, stanowią nadrzędne zasady interpretacyjne i wytyczne kierunkowe, niezbędne do uwzględnienia w przyszłych pracach planistycznych.

Główne zasady polityki przestrzennej określone w zmienianym studium to:

1. Zasada ochrony i uwzględnienia wartości wysoko cenionych, do których zalicza się ład przestrzenny, wartości przyrodnicze i kulturowe, wartości estetyczne i kompozycyjne, wartości życia społecznego oraz wartości ekonomiczne i użytkowe - i powiązanie ich z zasadą rozwoju zrównoważonego;
2. Zasada klarownego podziału na tereny zabudowane i tereny wyłączone z zabudowy – wyznaczono sztywną granicę oddzielającą tereny inwestycyjne (zainwestowane i wskazane do zainwestowania) od terenów „otwartych” ;
3. Prawo koncentracji i strukturalnej integracji, zasada miasta zwarteo. Rejonami o największym potencjale dla koncentrowania zabudowy są miejsca węzłowe, czyli miejsca o najlepszej dostępności. W integrowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej ważną rolę odgrywać będzie system zieleni, zwłaszcza parków rzecznych, oraz sieć przestrzeni publicznych;
4. Zasada racjonalnego kompromisu w rozwiązywaniu urbanistycznych konfliktów przestrzennych, towarzyszących zmianom w zagospodarowaniu przestrzennym;
5. Zasada zrównoważonej mobilności – której głównym założeniem jest osiągnięcie spójności we wzajemnych relacjach między zagospodarowaniem przestrzennym, zachowaniami komunikacyjnymi użytkowników i rozwiązaniami w sferze infrastruktury transportowej;
6. Zasada synergii i konfigurowania pakietów strategicznych projektów miejskich. Przedstawiono propozycję projektów, które będą miały status projektów strategicznych,

czyli konfigurację projektów inwestycyjnych, prowadzonych przez różnych inwestorów publicznych i prywatnych, a także projektów realizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego;

7. Zasada dobrej kontynuacji i spójnej tożsamości jednostek urbanistycznych.

Cele polityki przestrzennej wyznaczono w nawiązaniu do celów strategicznych rozwoju Miasta oraz do celów wskazanych w części Uwarunkowań. Zgodnie z nimi Kraków określa się jako:

- europejską metropolię, ośrodek nowoczesnej gospodarki i wysokich technologii, nauki, kultury i turystyki,
- miasto przyjazne mieszkańcom, atrakcyjne dla zamieszkania i pobytu.

Cele rozwoju przestrzennego Krakowa winny być osiągnięte poprzez:

1. Rozwój funkcji metropolitalnych z uwzględnieniem wartości dziedzictwa kulturowego.
2. Budowę miasta zwartej o policentrycznej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, z uwzględnieniem wartości środowiska przyrodniczego – co zgodnie z przyjętą w zmianie Studium zasadą „rozwój a nie rozbudowa” oznacza ograniczenie niekontrolowanego rozpraszania zabudowy na rzecz wykorzystania istniejących rezerw terenów przeznaczonych do zagospodarowania, a także działania rehabilitacyjne i rewitalizacyjne na terenach zdegradowanych i przekształcanie ich na nowe funkcje.
3. Podniesienie standardu przestrzeni publicznych mających wpływ na podniesienie standardów życia i zamieszkania ze szczególnym uwzględnieniem terenów zielonych, umożliwiających publiczne użytkowanie przestrzeni. Ważny element systemu przestrzeni publicznych stanowić będzie Wisła wraz z bulwarami.
4. Rozbudowę systemu transportu – głównie w tych rejonach Krakowa, gdzie w wyniku stosowania nowych wytycznych co do intensyfikacji zabudowy mogłoby dojść do znacznego pogorszenia komfortu życia mieszkańców.
5. Rozbudowę infrastruktury technicznej.

2. Wizja rozwoju przestrzennego – metropolia zrównoważona i policentryczna

Krakowski Obszar Metropolitalny, rozumiany jako Kraków oraz układ otaczających 40 gmin z 9 powiatów, to ukształtowana historycznie szeroka przestrzeń społeczno-gospodarcza, wzmacniająca potencjał Krakowa i uelastyczniająca jego ofertę jako unikalnego miejsca do zamieszkania i pobytu.

Intencją dokumentu zmiany Studium jest stymulowanie planistycznego otwarcia Krakowa na jego bezpośrednie otoczenie oraz przekazanie oczekiwań względem przestrzeni otaczającej Miasto, tak żeby całość stanowiła spójny funkcjonalnie organizm zdolny poprzez harmonię do efektywnego współistnienia i rozwoju. Dokument wskazuje funkcje Krakowa, które mają być wspierane przez miejską politykę przestrzenną: naukowe, kulturalne oraz rozrywkowe, turystyczne oraz pielgrzymkowe, finansowe, transportowe, handlowe, przemysłu wysokich technologii.

Wskazano również zagadnienia, dotyczące m.in.: powiązań z europejską siecią metropolitalną i regionalnym układem Kraków-Katowice-Ostrawa, strategii równoważenia suburbanizacji, modelu przestrzennej struktury metropolitalnej i procesów sprzyjających jej krystalizacji, węzłów aktywności metropolitalnej.

3. Kierunki zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta – zasady rozwoju struktury urbanistycznej

Strukturalne jednostki urbanistyczne

Obszar Krakowa został podzielony na 63 strukturalne jednostki urbanistyczne, którym nadano nazwy nawiązujące do nazw zwyczajowych.

Dokonując podziału uznano, że nie ma bezwzględnej konieczności odzwierciedlenia historycznego układu Miasta, gdyż powstałe zainwestowanie w wielu przypadkach zatarło już ten układ i nie jest on już możliwy do odtworzenia.

Jednostki wyodrębnione wg kryteriów historycznych, cech tkanki urbanistycznej a także charakteru form krajobrazowych, stanowią zespoły urbanistyczne o wspólnych cechach przestrzennych. Podział ten ma na celu ułatwić zapis kierunków zmiany Studium, a także ma być pomocnym przy realizacji polityki Gminy Miejskiej Kraków.

Zasady i wytyczne dla gospodarowania przestrzenią w obrębie poszczególnych strukturalnych jednostek urbanistycznych zostały zapisane w Tomie III dokumentu „Wytyczne do planów miejscowych”

Tereny o różnym sposobie zagospodarowania

W ramach wydzielonych strukturalnych jednostek urbanistycznych wskazano kierunki zmian w przeznaczeniu terenów.

Dokument wyróżnia kategorie przeznaczenia terenów, wpływające w sposób istotny na charakter użytkowania przestrzeni urbanistycznej a zwłaszcza na jakość przestrzeni publicznej. Są to następujące kategorie użytkowania:

- MN Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- MNW Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej niskiej intensywności
- MW Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- UM Tereny zabudowy usługowej oraz zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- U Tereny usług
- UH Tereny usług w tym handlu wielkopowierzchniowego
- PU Tereny przemysłu i usług
- ZC Tereny cmentarzy
- ZU Tereny zieleni urządzonej
- ZR Tereny zieleni nieurządzonej
- IT Infrastruktura techniczna
- W Wody powierzchniowe śródlądowe
- KK Tereny kolejowe
- KD Tereny komunikacji kołowej - korytarze podstawowego układu drogowo-ulicznego (w tym w przebiegu tunelowym).

Poszczególnym kategoriom terenów przypisane są odpowiednie wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenu. Dla poszczególnych strukturalnych jednostek urbanistycznych ustalono wskaźniki, dostosowując kierunki ogólne polityki przestrzennej (zapisane w skali całego układu miejskiego) do wyników oceny uwarunkowań szczegółowych, charakterystycznych dla danej jednostki. W ocenie tej brano pod uwagę zarówno miejscowe ograniczenia jak i potencjał rozwojowy danej jednostki.

Ustalone w zmianie Studium linie rozdzielające tereny o różnym przeznaczeniu służą ustalaniu wytycznych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i mają być

pomocne w sprawdzaniu, czy plany miejscowe nie naruszają ustaleń polityki przestrzennej w zakresie kierunków zmian w przeznaczeniu terenów.

Określając obszary wyłączone z zabudowy uwzględniono przede wszystkim przepisy i zasady dotyczące ograniczeń, jakie dla zabudowy powinny stawiać cele/kryteria polityki przestrzennej w zakresie: ochrony przeciwpowodziowej, ochrony w terenach osuwiskowych, ograniczenia wynikające z prawa górniczego, ustawy o ochronie przyrody, przepisów dotyczących ograniczeń zabudowy w pasach dróg publicznych i innych aktów, mających zastosowanie w takich przypadkach.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta ustalone są w odniesieniu do 7 kategorii **elementów strukturalnych przestrzeni urbanistycznej**:

1. Centrum miasta i śródmieście,
2. Obszary zabudowy położone poza obszarem śródmieścia,
3. Centra i węzły aktywności,
4. Obszary i sieć przestrzeni publicznych,
5. Sieć rzeczna i zieleń objęta ochroną,
6. Inne tereny wyłączone z zabudowy,
7. Układ komunikacyjny (sieci i węzły transportowe).

Wskazane zostały również **obszary wymagające rewitalizacji i rehabilitacji**. Przykładem takich działań będą: rewitalizacja Starego Podgórze i Zabłocia, bulwarów Wisły (jako parku rzecznej Wisły na odcinku między klasztorem Sióstr Norbertanek a stopniem wodnym Dąbie), rewitalizacja terenów przemysłowych i pokolejowych w otoczeniu dworca kolejowego Kraków – Płaszów. Ponadto wskazano do objęcia rewitalizacją tereny zamknięte (pokolejowe oraz powojkowe), jednakże warunkiem tych działań jest podjęcie przez właściwe jednostki organizacyjne decyzji o ich otwarciu.

Tereny zamknięte i ich strefy ochronne zostały określone na planszy K1 zmiany Studium. Sporządzenie planów miejscowych dla tych terenów uwarunkowane jest utratą statusu terenu zamkniętego przez dany obszar, chyba, że dany teren zamknięty został ustalony decyzją ministra właściwego ds. transportu.

4. Ochrona i kształtowanie dziedzictwa kulturowego

Istniejące zasoby dziedzictwa kulturowego Krakowa stanowią wyjątkową, uniwersalną wartość o zachowanym autentyczności substancji. Obejmują one układy urbanistyczne, zespoły i obiekty zabytkowe (w tym zabytki techniki) oraz miejsca pamięci narodowej, a także obiekty uznane za dobra kultury współczesnej. Na dziedzictwo to składa się także sylweta Miasta i jego krajobraz (w tym historyczny krajobraz miejski) oraz możliwości ich percepcji.

Ważnym składnikiem kulturowym, dotyczącym również przestrzeni, jest dziedzictwo niematerialne, takie jak tradycje i zwyczaje oraz nazewnictwo, dające poczucie społecznej tożsamości i identyfikacji.

Ten unikalny zbiór dziedzictwa narodowego oraz światowego (Lista UNESCO), stanowi o tożsamości i randze Krakowa, oraz stwarza szanse zaspokajania potrzeb i rozwoju Miasta jako współczesnego ośrodka o znaczeniu metropolitalnym.

Do najważniejszych celów polityki przestrzennej w zakresie ochrony i kształtowania dziedzictwa kulturowego należy:

- 1) zachowanie wartości środowiska kulturowego poprzez przeciwdziałanie przeobrażeniom struktury przestrzennej i sposobom zagospodarowania, które mogą stanowić zagrożenie dla istniejących zasobów lub ich utratę;
- 2) racjonalne zagospodarowanie zasobów, zgodne z wymogami ich ochrony oraz z zasadą zrównoważonego rozwoju, z wykorzystaniem szeroko rozumianego potencjału, jaki zawierają (również użytkowego i materialnego);
- 3) integracja działań na rzecz ochrony i kształtowania wartości kulturowych z działaniami na rzecz ochrony i kształtowania wartości środowiska naturalnego i krajobrazu.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zmianie Studium uwzględniono gminny program opieki nad zabytkami, wskazano i uwzględniono te Priorytety i Kierunki Programu Opieki nad Zabytkami, które mają związek z planowaniem przestrzennym w Krakowie i zostały uwzględnione w Kierunkach Studium.

W celu ochrony i kształtowania dziedzictwa kulturowego w zmianie Studium określono **Strefy ochrony konserwatorskiej** i wskazano zasady ochrony zespołów i obiektów zabytkowych w nich zawartych:

- Strefa buforowa obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO:
- Strefa ochrony wartości kulturowych
 - o Dominacji
 - o Rewaloryzacji
 - o Integracji
- Strefa ochrony sylwety Miasta
- Strefa ochrony i kształtowania krajobrazu (w tym również zidentyfikowano najatrakcyjniejsze i najcenniejsze punkty, ciągi i osie widokowe, które - jako miejsca o szczególnej ekspozycji sylwety Miasta a także krajobrazu otwartego, o najwyższej atrakcyjności i znaczeniu dla jego tożsamości - wymagają bezwzględного zachowania i uwzględniania w działalności planistycznej, projektowej i realizacyjnej),
- Strefa nadzoru archeologicznego oraz stanowiska archeologiczne, ujęte w rejestrze zabytków archeologicznych.

Parki kulturowe

W celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi, charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej, w zmianie Studium rekomenduje się utworzenie obszarowych form ochrony krajobrazu i dziedzictwa kulturowego w formie parków kulturowych.

Dokument rekomenduje utworzenie parków kulturowych, wskazuje tereny i elementy przestrzeni, które winny znaleźć się w ich granicach, natomiast szczegółowe granice parków należy wyznaczyć na etapie ich powoływania.

Parki kulturowe rekomendowane przez Władze Miasta, obejmujące obszary krajobrazu kulturowego z przewagą historycznego krajobrazu miejskiego, w tym układów urbanistycznych dawnych miast składających się na dzisiejszą strukturę przestrzenną Krakowa, tradycyjnych zespołów zabudowy oraz istniejących, charakterystycznych dla danego obszaru, struktur funkcjonalno-społecznych:

- Park Kulturowy „Stara Nowa Huta”
- Park Kulturowy „Kazimierz - Stradom z Bulwarami Wisły”
- Park Kulturowy „Stare Podgórze z Krzemionkami”

Ponadto zostało wymienionych 9 parków kulturowych, proponowanych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, obejmujących obszary krajobrazu kulturowego, z przewagą krajobrazu warownego Twierdzy Kraków, o dużym zasobie występujących formacji przyrodniczych. Stanowi je przede wszystkim pierścień terenów otwartych, okalających zurbanizowaną tkankę Miasta, część z nich fragmentarycznie wykracza poza obszar Miasta Krakowa. Parki te tworzone będą w następnej kolejności, w przypadku podtrzymania tych propozycji w kolejnych planach zagospodarowania przestrzennego województwa.

W zmianie Studium uwzględniono również następujące programy, odnoszące się do ochrony i kształtowania dziedzictwa kulturowego:

- Ramowy Program Ochrony i Rewitalizacji Zespołu Historyczno-Krajobrazowego Twierdzy Kraków (Uchwała Nr CXIX/1294/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 października 2006 r.) przyjęty w celu ochrony, wykorzystania i udostępnienia oraz właściwego zarządzania istniejącym zasobem dziedzictwa Twierdzy,
- „Koncepcja oświetlenia ulic i iluminacji śródmieścia Krakowa”.

Odniesiono się również do zagadnień:

- ochrony i wykorzystania zabytkowych i historycznych obiektów postindustrialnych (zabytków techniki), po ustaniu ich funkcji produkcyjnych,
- szlaków kulturowych,
- ochrony dziedzictwa niematerialnego.

W zakresie **dóbr kultury współczesnej** wskazane zostały zasoby (Lista Dóbr Kultury Współczesnej na terenie Miasta Krakowa) oraz zasady ich ochrony.

Obiekty dóbr kultury współczesnej na terenie Miasta podlegają ochronie przed wyburzeniem oraz ochronie przed przekształceniami tych cech, które stanowią o ich uznaniu za dobro kultury współczesnej. Szczegółowy zakres i zasady ich ochrony należy ustalić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W celu upamiętnienia postaci i wydarzeń związanych z walką o niepodległość Polski oraz ofiar martyrologii, w tym eksterminacji grup narodowościowych, wskazane zostały **Miejsca Pamięci Narodowej** na terenie Miasta Krakowa (Lista Miejsc Pamięci Narodowej na terenie Krakowa) oraz zasady ich ochrony.

Miejsca pamięci narodowej podlegają ochronie, szczegółowy zakres i zasady ich ochrony i kształtowania należy ustalić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5. Ochrona i kształtowanie środowiska i jego zasobów

Nadrzędnym celem ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego na terenie Miasta Krakowa jest stworzenie takich warunków gospodarowania środowiskiem, które spełnią wymogi zrównoważonego rozwoju, a także zapewnią wyższą jakość życia mieszkańców i zwiększą atrakcyjność turystyczną Miasta, przy zabezpieczeniu środowiska przyrodniczego dla przyszłych pokoleń.

Pierwszoplanowe znaczenie ma poprawa skuteczności zabezpieczenia obszaru Miasta przed powodzią i jej negatywnymi skutkami, ze względu na konieczność ochrony dużego skupiska ludzi, mienia, dziedzictwa kulturowego i ochronę środowiska oraz poprawa jakości powietrza ze względu na przekroczenia standardów jego jakości.

W zmianie Studium określono:

- **Główne kierunki rozwoju i ochrony środowiska przyrodniczego**, w tym wytyczne określające, na czym będzie polegać ochrona systemu przyrodniczego Miasta,
- **Główne kierunki kształtowania systemu przyrodniczego**,
- **Strefy**, określone w celu ochrony i kształtowania środowiska i jego zasobów wraz ze wskazaniem zasad ochrony występujących w nich zasobów. Określono następujące strefy:
 - **Strefa kształtowania systemu przyrodniczego miasta**,
 - **Strefa lasów i kształtowania lesistości**,
 - **Strefa korytarzy ekologicznych**.
- **Obszary i obiekty o ustanowionej ochronie prawnej**:
 - Parki Krajobrazowe
 - Rezerваты przyrody
 - Obszary „Natura 2000”
 - Użytki ekologiczne
 - Pomniki przyrody
 - Obszary górnicze utworzone dla złóż wód leczniczych
 - Strefy ochrony uzdrowiskowej A, B i C osiedla „Uzdrowiska Swoszowice”
 - Tereny ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych
 - Tereny ochrony pośredniej ujęć wód powierzchniowych
 - Obszary udokumentowanych złóż kopalin stałych
 - Obszary występowania zasobów perspektywicznych kruszywa naturalnego we wschodniej części Miasta
- Obszary proponowane do objęcia ochroną:
 - Obszary Miasta cenne przyrodniczo proponowane do objęcia różnymi formami ochrony
 - Kierunki rozwoju zieleni wyznaczone na podstawie „*Kompleksowego programu rozwoju zieleni miejskiej dla Krakowa*”
- parki rzeczne (istniejące i planowane),
- tereny zieleni (istniejące i planowane),:
 - zieleń parkowa
 - forty wraz z zielenią forteczną, terenami otaczającymi i układem dróg rokadowych,
 - zieleń związana ze zbiornikami wodnymi
 - zieleń towarzysząca wewnętrznemu systemowi komunikacji rekreacyjnej, pieszej, rowerowej (ścieżki i trasy rowerowe), aleje,
 - inne tereny zieleni: „ogród botaniczny” oraz tereny pod planowany ogród botaniczny w Pychowicach, „Struga Bronowicka”, „Park Zdrojowy w Swoszowicach”, „lasek Krzesławicki” i tereny otaczające „Kopiec Wandy”, „Kopiec Krakusa” wraz z terenami otaczającymi, zespoły pałacowo dworskie, zadrzewienia śródpolne na terenach parków krajobrazowych.

Gospodarka złożami kopalin oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych

Złoża kopalin podlegają ochronie, ich eksploatacja winna być prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami i warunkami koncesji, bez naruszania wartości przyrodniczych obszaru Miasta.

Odniesiono się do obecnie prowadzonej eksploatacji na terenie Miasta oraz do zagadnienia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, ze wskazaniem obszarów wymagających rekultywacji.

Określono również obszary/obiekty, dla których wyznaczono filar ochronny w złożu kopaliny.

Ochrona i korzystania z wód

Wskazano główne kierunki działań na rzecz ochrony przed powodzią oraz ochrony i właściwego wykorzystania wód:

- powierzchniowych,
- podziemnych,
- leczniczych.

Ochrona powietrza

Z uwagi na istotne przekroczenia norm w zakresie czystości powietrza w Krakowie wskazano konieczność objęcia całego obszaru Miasta działaniami naprawczymi, wyznaczonymi w *Programie ochrony powietrza* (uchwała Nr XXXIX/612/09 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie „*Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego*”, w tym dla Aglomeracji Krakowskiej). W celu poprawy i utrzymania wymaganej jakości powietrza niezbędna jest kontynuacja działań naprawczych wyznaczonych w ww. programie oraz prowadzenie działań identyfikujących obszary istotne ze względu na przewietrzanie miasta oraz prewencyjne zabezpieczenie - głównie dolin rzecznych - przed zabudową. Zmiana Studium wskazuje główne zadania naprawcze jakości powietrza, wyznaczone w ww. Programie.

Kształtowanie warunków aerosanitarnych

Określono korytarze przewietrzania miasta/obszary wymiany powietrza - wraz ze wskazaniami dla poszczególnych obszarów.

Kształtowanie warunków przewietrzania Miasta wymaga:

- zachowania wyznaczonych obszarów otwartych tworzących system przyrodniczy,
- na terenach wyodrębnionych korytarzy przewietrzających uwzględnienia w planach miejscowych właściwych standardów zagospodarowania (zakazu lokalizacji obiektów będących źródłem zanieczyszczeń powietrza oraz utrzymania min. 50-70% powierzchni zabudowywanych działek jako powierzchnię biologicznie czynną).

Ponadto uściślona została polityka ograniczenia uciążliwości obiektów.

Ochrona przed hałasem

Zasadniczym zadaniem, mającym na celu poprawę klimatu akustycznego Krakowa, jest zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych. Dokument wskazuje główne działania zmierzające do poprawy klimatu akustycznego w Krakowie. Odniesiono się również do obszarów ograniczonego użytkowania, wyznaczonych przez odrębne akty prawne, ze względu na obciążenie hałasem.

Wskazano **obszary szczególnego zagrożenia**:

- powodzią,
- osuwaniem się mas ziemnych.

Określono także **kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej**.

Zawarto również **ogólne wskazania dla planowania miejscowego, programów i polityk operacyjnych**, a szczegółowe wytyczne zostały zamieszczone w tomie III.

6. Kierunki i zasady rozwoju systemów transportu

Zakłada się utrzymanie dotychczasowego głównego założenia polityki transportowej Miasta: realizację zasady zrównoważonego rozwoju. Istotą zrównoważenia rozwoju są działania, mające na celu zapewnienie najbardziej korzystnego – z punktu widzenia jakości środowiska oraz przyjętej wizji rozwoju Miasta – podziału zadań przewozowych tzn. z preferencją dla środków transportu zbiorowego oraz dla ruchu pieszych i rowerów, kontrolę komunikacji indywidualnej poprzez wprowadzanie ograniczeń w dojazdach do wybranych obszarów miasta, ze szczególnym uwzględnieniem centrum. Należy dążyć do zmniejszenia popytu na ruch samochodowy poprzez m.in. sterowanie podażą miejsc postojowych lub dostępnością wybranych obszarów, a przede wszystkim poprzez takie kształtowanie struktury przestrzenno-użytkowej, która zapewni z jednej strony maksymalną dostępność wszystkich miejsc aktywności, a z drugiej sprzyjać będzie podrójom środkami transportu zbiorowego oraz pieszo-rowerowym. Działania takie muszą być rekompensowane poprzez podnoszenie atrakcyjności systemu komunikacji zbiorowej oraz komunikacji pieszej i rowerowej.

Załącznik graficzny odnoszący się do kierunków i zasad rozwoju systemów transportu (plansza K4) wskazuje schematyczną lokalizację tras komunikacyjnych. Również lokalizacja innych urządzeń komunikacyjnych (terminali, parkingów i in.), wyrażona piktogramami, ma charakter przybliżenia ich lokalizacji. Ustalenie szczegółowych lokalizacji należeć będzie do właściwości planów miejscowych.

Rozwój systemu transportu osób

TRANSPORT ZBIOROWY

1. Komunikacja zewnętrzna

- podsystem komunikacji kolejowej
 - o kolej dużych prędkości (KDP) – wprowadzenie do Miasta wymusza rozbudowę istniejącego odcinka od stacji Kraków Główny do stacji Bieżanów. Dworce „Kraków Główny” i nowy „Kraków Zabłocie” staną się największymi węzłami komunikacyjnymi Krakowa (w połączeniu z liniami tramwajowymi, autobusowe i ich terminalami, z parkingami, a w przyszłości - również z linią metra).
 - o szybka kolej aglomeracyjna (SKA) w zakresie połączeń kolejowych Krakowa i aglomeracji krakowskiej – oprócz modernizacji istniejących przystanków przewidziano budowę nowych (w większości łącznie z parkingami P&R) oraz budowę łącznicy Zabłocie - Krzemionki.
- podsystem komunikacji lotniczej

W związku z rozbudową Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków-Balice nastąpi wzrost przewozów lotniczych, co wymaga gruntownej rozbudowy i przebudowy układu komunikacyjnego wokół portu, z nową lokalizacją węzła autostrady A-4, nowym połączeniem kolejowym i drogowym z centrum Miasta i systemem nowych dróg dojazdowych. Nowy system drogowy i kolejowy obsłuży również planowaną w tym rejonie dużą strefę aktywności gospodarczej.
- podsystem komunikacji autobusowej i mikrobusowej

Zakłada się, że te obszary aglomeracji krakowskiej, które nie są obsługiwane koleją, będzie obsługiwać komunikacja autobusowa i mikrobusowa. Przewiduje się zatrzymanie linii aglomeracyjnych przed obszarem śródmiejskim, na terminalach usytuowanych w miejscach umożliwiających przesiadkę pasażerów do miejskiej

komunikacji szynowej, również wspólnych ze wskazanymi parkingami systemu P&R.

Komunikacja autobusowa dalekobieżna obsługiwana będzie przez Regionalny Dworzec Autobusowy usytuowany przy dworcu kolejowym Kraków Główny.

2. **Komunikacja wewnętrzna**

- podsystem komunikacji kolejowej (Szybka Kolej Aglomeracyjna) – założono rozbudowę istniejącej infrastruktury kolejowej, w tym nowych przystanków i stacji,
- podsystem komunikacji metra – założono możliwość realizacji metra, jako docelowego podstawowego środka transportu, przewidziano możliwość obsługi Miasta trzema liniami, których proponowany przebieg linii wynika z przyjętych kryteriów funkcjonalno-ruchowych
- podsystem komunikacji tramwajowej – założono utrzymanie wszystkich istniejących linii tramwajowych i przekształcenie ich w linie tramwaju szybkiego. Ponadto, dla uzupełnienia systemu SKA-metro-tramwaj i objęcia komunikacją szynową wszystkich intensywnie zagospodarowanych obszarów Miasta, wskazano realizację nowych tras.
- podsystem komunikacji autobusowej – pełnić będzie ważną rolę w obszarach ekstensywnie zagospodarowanych jako jedyny podsystem komunikacji, oraz rolę uzupełniającą w obszarach obsługiwanych komunikacją szynową.
- podsystem komunikacji wodnej na Wiśle – założono utrzymanie linii tramwaju wodnego, przedłużonego do Bielan i portu rzeczno Kujawy, a dla potrzeb ruchu turystycznego i rekreacyjnego - port jachtowy Rybitwy.

Określono ponadto główne węzły integrujące oraz prognozowaną wielkość przewozów pasażerskich.

TRANSPORT INDYWIDUALNY

1. **Komunikacja zewnętrzna**

Położenie Krakowa na przecięciu dwóch dróg wysokich klas (autostrady A4 oraz drogi ekspresowej S7) ma wpływ na rozwój układu drogowo-ulicznego Miasta. Zgodnie z dotychczasowymi dokumentami planistycznymi Miasta układ autostrad i dróg ekspresowych stanowi zamknięty układ obwodnicowy i układ ten nie ulega zmianie.

Autostrada i drogi ekspresowe stanowią IV obwodnicę Miasta, co pozwala na bardzo dobrą obsługę ruchu zewnętrznego, z uwzględnieniem ruchu tranzytowego, ale również zapewnia możliwość kształtowania sieci ulicznej Miasta w dostosowaniu do układu zewnętrznych dróg wlotowych.

2. **Komunikacja wewnętrzna**

- podsystem komunikacji drogowej
 - Przyjmuje się utrzymanie dotychczasowych założeń konstrukcji docelowego układu sieci ulic tj. modelu obwodnicowego, z elementami połączeń średnicowych. Uwzględniono nowe odcinki dróg, w odniesieniu do obecnego stanu.
 - Ustalenia dla kierunków rozwoju systemów komunikacji w dokumencie zmiany Studium nie obejmują lokalnych układów drogowych (drogi dojazdowe, lokalne i zbiorcze o mniejszym znaczeniu, parkingi lokalne itp.), zakres ten jest pozostawiony do rozstrzygnięć w planach miejscowych.
- parkingi
 - Na terenie Krakowa jest przewidziana lokalizacja parkingów działających w systemie Park and Ride (P&R), pełniących funkcję integracji systemu

drogowego z systemem komunikacji zbiorowej. Ich funkcjonowanie oparte jest o integrację z tramwajem, szybką kolej aglomeracyjną lub przyszłym metrem.

Parkingi P&R lokalizuje się zasadniczo w zewnętrznej strefie Miasta pomiędzy III i IV obwodnicą, na przecięciach głównych kierunków dróg z systemem szynowej komunikacji miejskiej, poza obszarem śródmieścia Miasta. Ich zadaniem jest zachęcenie kierowców samochodów osobowych do korzystania z komunikacji zbiorowej i tym samym ograniczenie ruchu pojazdów indywidualnych w strefie centralnej miasta.

Dla obsługi autokarowego ruchu turystycznego wskazuje się lokalizację parkingu dla autobusów przy ul. Księcia Józefa w ramach terminala autobusowo – tramwajowego (z parkingiem P&R) i wykorzystanie istniejącego parkingu przy ul. Jerzego Turowicza w rejonie Sanktuarium Bożego Miłosierdzia.

– rozwój systemu pieszego

Kanwą ciągów i stref ruchu pieszego jest układ ulic w centrum Miasta, który w przyszłości będzie rozszerzany o promieniste ciągi ulic o charakterze handlowym (Lubicz, Pawia, Warszawska, Długa, Karmelicka, Zwierzyniecka, Krakowska, Starowiślna, Kalwaryjska).

– rozwój systemu rowerowego

Założono dalsze zwiększenie udziału ruchu rowerowego w podróżach miejskich przez rozwój systemu rowerowego, zapewniającego wysokie standardy w zakresie bezpieczeństwa, wygody i atrakcyjności połączeń najważniejszych części Miasta. System rowerowy Krakowa winien docelowo objąć wszystkie ważniejsze części Miasta i składać się z układu tras głównych (połączenie międzydzielnicowe - między ważniejszymi zespołami zabudowy, miejscami aktywności oraz połączenia zewnętrzne), uzupełnionego siecią łączącą trasy główne, oraz z tras rekreacyjnych, m.in. przebiegających w terenach atrakcyjnych krajobrazowo. System winien uwzględniać potrzebę ułatwień dla ruchu rowerowego, zwłaszcza w miejscach występowania kolizji z ruchem kołowym.

Nowe inwestycje w zakresie tras drogowych (o znaczeniu ogólnomiejskim) oraz linii tramwajowych powinny być realizowane z myślą o ułatwieniu ruchu rowerowego, zwłaszcza przez prowadzenie wydzielonych dróg rowerowych.

W obszarze między I a II obwodnicą założono generalną zasadę przekształcania istniejących ulic w ciągi charakterystyczne dla strefy zamieszkania oraz stref ograniczonej prędkości i przez to zapewnienia rowerzystom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa.

Rozwój systemu transportu towarów

– podsystem komunikacji kolejowej

Zakłada się likwidację stacji towarowych: ładunkowych, przeładunkowych, rozrządowych Kraków Towarowy, Kraków Prokocim, Kraków Bieżanów i przeniesienie ich na teren stacji Kraków Nowa Huta. Zaktywizowany zespół terminala logistycznego stacji Kraków Nowa Huta zapewnić będzie główną rolę w przeładunku towarów w relacjach kolej - kolej i kolej - samochód. Z wykorzystaniem terminala powinna wiązać się głównie racjonalizacja przewozów towarów. Zakłada się, że dzięki jego stworzeniu w obszarze miasta nastąpi znacząca redukcja towarowego transportu drogowego w śródmiejskich rejonach z wykorzystaniem dużych samochodów ciężarowych.

- podsystem komunikacji drogowej
Przewiduje się głównie wykorzystanie układu IV obwodnicy w klasie autostrady i drogi ekspresowej w nawiązaniu do planowanego terminala logistycznego Kraków Nowa Huta.
- podsystem komunikacji wodnej
Warunkiem koniecznym funkcjonowania towarowego transportu wodnego w Krakowie jest modernizacji drogi wodnej na odcinku górnej Wisły. Po modernizacji zakłada się możliwość transportu z wykorzystaniem portu rzeczno Kujawy. Na wykorzystanie tego środka transportu może wpłynąć zachęcająco połączenie kolejowe pomiędzy portem a terminalem logistycznym Kraków Nowa Huta. Byłby to jedynie transport towarów z zewnątrz, zaś dla obsługi samego miasta nie będzie on miał istotnego znaczenia.

7. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej i komunalnej

Określono kierunki rozwoju następujących systemów:

1. **zaopatrzenia w wodę** - w tym wskazane zostały obszary wymagające rozbudowy lub przebudowy systemu zaopatrzenia w wodę oraz określone zostały następujące obszary wymagające budowy systemu zaopatrzenia w wodę:
 - obszar Balic i Olszanicy,
 - obszar Mydlnik,
 - obszar Bronowic (północna część),
 - obszar Kujaw,
2. **odprowadzania i oczyszczania ścieków** - w tym wskazane zostały obszary wymagające rozbudowy lub przebudowy systemu oraz określone zostały następujące obszary wymagające budowy systemu odprowadzania ścieków:
 - obszar osiedli: Kosocice, Rajsko, Soboniewice,
 - obszar Olszanicy i Balic,
 - obszar wschodnich rejonów Krakowa: Węgrzynowice, Kościelniki, Ruszcza, Wyciąże, Branice.
3. **odprowadzania wód opadowych** - określono kierunki rozwoju:
 - poprawa niezawodności systemu,
 - retencjonowanie wód opadowych na terenie inwestycji w obszarach dogęszczeń zabudowy,
 - zwiększenie zdolności retencyjnych sieci kanalizacyjnej,
 - utrzymanie we właściwym stanie technicznym odbiorników wód opadowych,
 - dostosowanie przekrojów koryta cieków do zwiększonych przepływów,
 - zwiększenie przepustowości cieków wodnych powodujących podtopienia,
 - budowa innych urządzeń, m.in. do zagospodarowania wód opadowych
4. **zaopatrzenia w ciepło** - w tym wskazane zostały obszary zwiększenia dostaw ciepła dla nowych odbiorców a także określono obszary wymagające budowy miejskiego systemu ciepłowniczego:
 - rejon ul. Zygmunta Glogera, ul. Henryka Pachonńskiego, ul. Władysława Łokietka, ul. Piaseczystej, ul. Pękowickiej i ul. Adama Vetulaniego,
 - Kliny (rejon ul. Spacerowej, ul. Komuny Paryskiej),

- Bronowice Wielkie (rejon ul. Jasnogórskiej, ul. Pasternik)
 - Bieżanów (rejon ul. Ks. Jerzego Popiełuszki, ul. Mała Góra, ul. Henryka Sucharskiego, ul. Bogucickiej)
5. **elektroenergetycznego** - w tym określone zostały rejony wskazane do rozbudowy sieci średniego napięcia ze względu na brak mocy w istniejącej sieci, rozbudowy linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV poprzez budowę nowych kablowych linii relacji:
- Dajwór – Salwator,
 - Centrum – Łobzów,
 - istniejąca linia napowietrzna relacji Bieżanów-Rybitwy – stacja Staniątka
 - Płaszów – Piaski Wielkie
 - linii 110 kV zasilających planowane Główne Punkty Zasilania 110 kV / SN,
6. **gazowniczego** - w tym określone zostały obszary wskazane do rozbudowy lub przebudowy sieci gazowej w obszarach rozwojowych i strategicznych:
- wschodnie tereny Krakowa – otoczenie kombinatu metalurgicznego,
 - Branice,
 - Zabłocie,
 - Płaszów-Rybitwy,
 - Bonarka,
 - rejon portu lotniczego Kraków - Balice,
 - Czyżyny-Dąbie,
 - rejon III Kampusu UJ w Pychowicach.

Ponadto wskazano kierunki rozwoju w zakresie:

7. **gospodarki odpadami** (w tym określone zostały rejony dopuszczenia lokalizacji grzebowisk dla zwierząt w terenach zieleni urządzonej ZU).
8. **cmentarnictwa** (w tym określone zostały rejony dopuszczenia lokalizacji cmentarzy w terenach zieleni urządzonej ZU).
9. **telekomunikacji** Rozwój systemu telekomunikacyjnego będzie opierał się na zapewnieniu poprawy niezawodności, budowie i rozbudowie sieci telekomunikacyjnej.

8. Realizacja polityki przestrzennej

Realizacja polityki przestrzennej winna się odbywać poprzez:

- planowanie miejscowe (plany zagospodarowania przestrzennego),
- projekty miejskie – inwestycje publiczne i prywatno-publiczne ,
- instrumenty finansowe,
- marketing urbanistyczny,
- narzędzia instytucjonalne,
- alternatywne techniki łagodzenia konfliktów
- narzędzia informacyjne polityki przestrzennej gminy (techniki GIS / informatyzacja narzędzi polityki przestrzennej ze szczególnym uwzględnieniem techniki zapisu planów zagospodarowania przestrzennego).

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Podstawowym narzędziem realizacji polityki przestrzennej są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Wskazano kategorie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- Dla obszarów, dla których obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisów odrębnych
 - obszary, dla których został utworzony park kulturowy (zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)
 - obszary w strefie „A” ochrony uzdrowskiej uzdrowiska „Swoszowice” (zgodnie z ustawą o lecznictwie uzdrowskim, uzdrowskach i obszarach ochrony uzdrowskiej oraz gminach uzdrowskich);
 - tereny wymagające odlesienia.
- Dla obszarów, dla których Miasto zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego - dla obszarów nie mających obowiązujących planów miejscowych przewiduje się sukcesywne tworzenie nowych.

Ustalono kryteria zakwalifikowania obszarów Miasta do obszarów priorytetowych, dla których Miasto zamierza sporządzić plany miejscowe w pierwszej kolejności. Zgodnie z ww. kryteriami, w celu prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, w pierwszej kolejności miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego winny zostać sporządzone w terenach objętych strategicznymi projektami miejskimi: „Balice”, „Park Rzeki Wisły”, „Płaszów-Rybitwy”, „Kraków – Nowa Huta Przyszłości”.

Ponadto wskazuje się do objęcia planami miejscowymi tereny w obrębie strefy buforowej obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

Określono wskazania dotyczące lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu:

- lokalnym, które winny być realizowane w dostosowaniu do potrzeb społecznych, wynikających z istniejącego zagospodarowania i planów rozwoju Miasta.
- ponadlokalnym, które winny być realizowane w oparciu o Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.
- metropolitalnym, które zostały wskazane w „*Wieloletnim Planie Finansowo-Inwestycyjnym Miasta Krakowa na lata 2010-2019*” przyjętym Uchwałą Nr XCI/1211/10 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 lutego 2010 r.

Ponadto inwestycje celu publicznego mogą być realizowane w oparciu o prowadzoną politykę spójności przewidzianą na lata 2014-2020. Jednym z najważniejszych narzędzi wsparcia miast będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

Strategiczne projekty miejskie i metropolitalne.

Wśród obszarów problemowych Krakowa znaczenie kluczowe będą miały obszary określane jako „strategiczne obszary problemowe”. Zostały wyznaczone a także wstępnie zarysowano skalę, zasięg i charakter funkcjonalny strategicznych projektów miejskich (określenie to oznacza zbiór/pakiet skonfigurowanych projektów inwestycyjnych podejmowanych celem uzyskania zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszarze). Potwierdzenie statusu projektu jako projektu strategicznego następuje w Strategii Rozwoju Miasta.

W odniesieniu do obszarów problemowych o znaczeniu strategicznym polityka przestrzenna Miasta będzie prowadzona w sposób szczególnie aktywny – z zaangażowaniem sektora prywatnego i instytucji pozarządowych, z uwzględnieniem procedur partycypacji społecznej w stopniu większym niż tego wymagają formalne procedury planowania przestrzennego.

Określono cztery **Projekty Strategiczne Miasta Krakowa**:

- „Balice” - pakiet projektów o charakterze metropolitalnym,
- „Park Rzeki Wisły” - przebudowa / rewitalizacja terenów nadbrzeżnych rzeki Wisły,
- „Płaszów-Rybitwy” - wdrażanie m.in. projektów zmian strukturalnych terenów przemysłowych i pokolejowych, przekształcających dotychczasowe ekstensywne użytkowanie w kierunku funkcji komercyjnych, biurowych, przemysłu wysokich technologii i innych,
- „Kraków - Nowa Huta Przyszłości” (na bazie wyników konkursu „Kraków – Nowa Huta Przyszłości” oraz założeń Miejskiego Programu Rewitalizacji dla obszaru nr VII) - kompleksowa rewitalizacja obszarów przemysłowych stworzona zostanie największą rezerwę terenów inwestycyjnych Miasta, obszar ten stanie się przyciągającą biznes przestrzenią miejską.

Kierunki rewitalizacji

Wskazane zostały nadrzędne cele procesu rewitalizacji:

- dostosowanie warunków życiowych i mieszkaniowych społeczeństwa lokalnego do współczesnych standardów,
- wzmocnienie gospodarki lokalnej i regionalnej, co stworzy nowe miejsca pracy,
- zachowanie i rewitalizacja budynków i obiektów o walorach historycznych, kulturowych, architektonicznych i urbanistycznych,
- podniesienie walorów przestrzeni publicznej dla mieszkańców i turystów,
- poprawa sytuacji ekologicznej oraz modernizacja infrastruktury socjalnej i technicznej.

Miejski Program Rewitalizacji Krakowa

Miejski Program Rewitalizacji Krakowa został przyjęty uchwałą Nr LII/672/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 października 2008 r. Nadrzędnym celem dokumentu jest zidentyfikowanie i wyznaczenie obszarów kryzysowych na terenie Miasta oraz podjęcie odpowiednich działań mających zniwelować negatywne zjawiska i doprowadzić do zrównoważonego rozwoju. Ze względu na swoją specyfikę program ma charakter zintegrowany, wieloletni i interdyscyplinarny, służy za podstawę do sporządzenia lokalnych programów rewitalizacji.

Na podstawie analiz i wyznaczonych kryteriów zdefiniowano obszary zdegradowane i wyodrębniono osiem zespołów rewitalizacyjnych, określono operacyjne cele i działania procesu rewitalizacji.

Lokalne Programy Rewitalizacji

Wymieniono lokalne programy rewitalizacji, obowiązujące na terenie Gminy Miejskiej Kraków - jest nimi objęte jest 3,6 % powierzchni Miasta.

Dokument wskazuje do objęcia rewitalizacją tereny zamknięte (pokolejowe oraz powojkowe) - warunkiem działań zmierzających do przekształcenia ich zagospodarowania jest podjęcie przez właściwe jednostki organizacyjne decyzji o ich otwarciu.

Program Rehabilitacji Zabudowy Blokowej Osiedli na Terenie Gminy Miejskiej Kraków

Miejski Program Rewitalizacji Krakowa wskazuje także inne obszary wymagające działań rewitalizacyjnych: są to w szczególności tzw. blokowiska – zespoły osiedli wielorodzinnych z wielkiej płyty. Rada Miasta Krakowa w swoich uchwałach wskazała 19 osiedli, dla których sporządzony zostanie pilotażowy Program rehabilitacji zabudowy blokowej. Oprócz wskazanych w Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa, w zmianie Studium wyznaczono dodatkowo 20 obszarów rehabilitacji zabudowy blokowej.

Polityka architektoniczna miasta

Kraków powinien postawić na innowacyjność w dziedzinie architektury, otworzyć się na poszukiwania będące świadectwem i odbiciem epoki i jej potencjału cywilizacyjnego – działania pro-ekologiczne i energooszczędne. Warunkiem spełnienia tych kierunków rozwojowych jest większa otwartość na formę architektoniczną. Kraków winien stać się miastem nowoczesnej architektury.

Przy poszukiwaniu formalnych rozwiązań architektura - poza dobrą funkcją - winna cechować się estetyką i trwałością. Czynnikiem estetyczny zawsze jest miarą subiektywną, jednak część jego atrybutów, jak: materiały, logiczne rozwiązania konstrukcyjno-inżynierskie, czy technologie nowatorskie, można obiektywnie oceniać. Istotny jest także kontekst miejsca i przysługujące znaczenie inwestycji, czyli treści zawarte w przekazie formy (charakter, skala itd.).

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa ustala - w sferze wytycznych do sporządzania planów miejscowych w zakresie kształtowania i skali architektury Miasta - następujące kierunki dla jego poszczególnych obszarów:

- Centrum – w zakresie dozwolonym do działań inwestycyjnych i podporządkowanych opiniom konserwatorskim w zakresie obowiązujących dokumentów prawnych o znaczeniu ogólnym jak i lokalnym wprowadzanie tradycyjnych i współczesnych, o jak najwyższych standardach materiałów i technologii będących świadectwem osiągnięć obecnej cywilizacyjnej epoki.
- Strefa Śródmiejska – architektura nowych obiektów powinna uwzględniać cechy historyczne enklawy i obszaru, w którym powstaje. W strefie ochronnej pod względem konserwatorskim winna uwzględniać ustalenia odpowiednich w tym względzie dokumentów prawnych.

W obszarach enklaw modernistycznych założeń urbanistycznych o przewadze zabudowy „blokowej” należy ograniczać dogęszczenia, zwłaszcza burzące istniejącą kompozycję i myśl urbanistyczną.

Marketing urbanistyczny

Marketing urbanistyczny to gałąź urbanistyki operacyjnej i strategicznej, traktująca miasto jako „mega produkt” i kojarząca planowanie i projektowanie urbanistyczne z innymi narzędziami marketingu terytorialnego.

Stosowanie marketingu urbanistycznego ma swoje ograniczenia. Jako technika adaptująca charakterystyczne dla gry rynkowej, rozwiązania i techniki marketingu urbanistycznego muszą respektować zasady rozwoju zrównoważonego i inne zasady polityki przestrzennej zapisane w Studium.

Przedmiotem marketingu urbanistycznego są szeroko rozumiane „produkty miejskie” a także ustalenia polityki przestrzennej oraz koncepcje urbanistyczne związane z tymi produktami. W zmianie Studium wymienione zostały podstawowe cele i główne zasady marketingu urbanistycznego oraz instrumenty kreowania wizerunku.

TOM III - WYTYCZNE DO PLANÓW MIEJSCOWYCH - zawiera szczegółowe zasady i wytyczne dla zagospodarowania przestrzeni ustalone w oparciu o indywidualne cechy struktury przestrzennej miasta i mające służyć realizacji ustaleń zmiany Studium, głównie poprzez procedowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W tomie III zawarto:

1. **Informacje dotyczące zasad i wytycznych dla zagospodarowania przestrzeni**, w tym:

- ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które należy stosować łącznie z wytycznymi gospodarowania przestrzenią, określonymi dla poszczególnych strukturalnych jednostek urbanistycznych,
- kategorie terenów o zróżnicowanych funkcjach i kierunkach zagospodarowania, do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (z określeniem funkcji podstawowej i dopuszczalnej).

2. **Ustalenia dla strukturalnych jednostek urbanistycznych.**

Obszar Krakowa podzielono na 63 strukturalne jednostki urbanistyczne, którym przyporządkowano nazwy odnoszące się do nazw zwyczajowych. Jednostki te stanowią wyodrębnione zespoły urbanistyczne o wspólnych atrybutach przestrzennych. Celem wprowadzenia takiego podziału jest ułatwienie zapisu kierunków zmiany Studium, jak również usprawnienie realizacji polityki Gminy Miejskiej Kraków. Karty jednostek, opracowane indywidualnie dla 63 obszarów, wprowadzają precyzyjne zapisy i wskazania, dostosowane do specyfiki konkretnych rejonów miasta, dzięki czemu możliwe będzie pełniejsze przełożenie wizji zawartej w dokumencie na wytyczne do ustaleń planów miejscowych. Ustalenia dla jednostek obejmują:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej,
- funkcje terenu,
- standardy przestrzenne,
- wskaźniki zabudowy, w tym zasady realizacji funkcji dopuszczalnych,
- zasady dotyczące środowiska kulturowego
- zasady dotyczące przyrodniczego,
- zasady dotyczące układu komunikacyjnego
- zasady dotyczące infrastruktury technicznej
- dopuszczalne zmiany parametrów w planach miejscowych (jeśli taka potrzeba zachodzi).

Ustalenie przeznaczenia terenów oraz warunków ich zabudowy i zagospodarowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia zgodność rozwiązań zawartych w planie miejscowym z kierunkami zagospodarowania przestrzennego, określonymi w Studium:

- w części tekstowej:
 - ustaleniach zawartych w Tomie II - Zasady i kierunki polityki przestrzennej,
 - ustaleniach zawartych w Tomie III - Wytyczne do planów miejscowych,
- w części graficznej, określonej na rysunkach od K1 do K6 – Kierunki rozwoju.

Niewielkie zmiany wprowadzone po rozpatrzeniu uwag wniesionych w ramach ponownego wyłożenia projektu zmiany Studium do publicznego wglądu nie miały wpływu na kształt przyjętych kierunków przestrzennych rozwoju miasta, w związku z tym w niniejszej syntezie nie dokonano zmian w stosunku do edycji z ponownego wyłożenia do publicznego wglądu.

Niniejsza synteza nie wymagała zmian po rozpatrzeniu uwag wniesionych w ramach ponownego wyłożenia projektu zmiany Studium do publicznego wglądu